

BIJLAGE 1: Krachtdier – De Wasbeer (Stam, 2014)

WASBEER

Wasberen zijn roofdieren uit de familie kleine beren. Ze zijn vooral 's avonds en 's nachts actief en gaan er dan in kleine groepen van een of twee families op uit om eten te zoeken. Het zijn zeer sociale dieren die elkaars gezelschap opzoeken. Ze leven voornamelijk van fruit en groenten, maar eten ook kleine dieren. Door hun aanpassingsvermogen (om voedsel te vinden) leven ze zowel in gebieden waar stromend water is als in steden.

Wasberen zijn intelligent, nieuwsgierig en met hun behendige handen kunnen ze veel te pakken krijgen. Hun handen zijn zeer gevoelig en die gebruiken ze constant om te 'zien', bijvoorbeeld als ze in het water, hoekjes en gaten naar voedsel zoeken of in het donker bewegen. Hun naam verwijst naar het idee dat ze hun voedsel wassen in het water, maar wasberen voelen meer dan dat ze wassen. Ze rollen en bewegen hun voedsel ook buiten het water en wrijven hun handen ook als ze geen eten hebben. Met hun handen kunnen ze alles pakken en openen, bijvoorbeeld vuilnisbakken en deurknoppen. Als ze worden betrapt, zullen ze eerder blazen en hun buit verdedigen dan wegrennen. Wasberen zijn goede zwimmers en klimmers. Ze huizen vaak in een holle boom en hebben daar ook een of twee nesten per jaar. Per nest worden twee tot vijf jongen geboren. Na een week of acht leidt de moeder de jongen naar beneden, naar de grond, en na ongeveer twintig weken kunnen de jongen zichzelf redden. Wasberen houden geen winterslaap, maar zijn wel minder actief en slapen veel in de winter. In deze tijd gebruiken ze hun vetreserves. Ze kunnen wel 16 jaar worden, maar de meeste halen de twee jaar niet, omdat ze omkomen door auto's, vallen of ondervoeding. Natuurlijke vijanden zijn: wolven, vossen, grote katachtigen, adelaars, oehoes en coyotes.

Wasbeer familie

Wasbeer in mythen en tradities

Wasberen komen in mythes vooral voor als *tricksters*: ze zijn ondeugend en slim, maar op een luchtige manier. Met behulp van hun behendigheid komen ze aan voedsel of ontsnappen ze aan gevaar.

In mythen van Noord-Amerikaanse indianen is de wasbeer een magisch dier, dat een expert is in vermomming en geheimhouding. Hij draagt een masker voor verschillende doeleinden en kan zichzelf verbergen en transformeren. Hij wordt ook gezien als symbool voor nieuwsgierigheid, aanpassing en vindingrijkheid. Volgens sommige stammen had de wasbeer bovennatuurlijke krachten. In Abenaki (kinder)verhalen is Azeban de wasbeer: hij is ondeugend, grappig, gedraagt zich vaak gek, veroorzaakt problemen voor anderen, maar is goedaardig.

Een Mi'kmaq mythe vertelt hoe een wasbeer twee blinde mannen voor de gek houdt en hun eten steelt. Hij rolt over de grond van het lachen als ze elkaar beschuldigen van luiheid en diefstal. Maar hij wordt gezien door cultuurheld Glooscap, die de blinde mannen te hulp schiet. Glooscap tekende met kool een zwarte cirkel om de ogen van de wasbeer, opdat hij altijd zou worden gezien als een dief. Toen tekende hij vier ringen om de staart van wasbeer, voor de keren dat hij de blinde mannen aanzette tot ruzie maken. Daarom ziet hij er tot de dag van vandaag uit als een bandiet.